

Nr 15.

Af friherre **Lagerbring** *m. fl.*, om anslag till anläggning af vissa fiskehamnar.

Genom nådigt bref af den 16 juni 1905 förordnade Kungl. Maj:t, att distriktscheferna i väg- och vattenbyggnadsdistrikten samt vederbörande lotskapten, hvar och en för sitt distrikt, skulle vara medlemmar i en kommission med uppdrag att företaga en undersökning af de lokala förhållandena å Sveriges kuster med hänsyn till behovet af och betingelserna för anläggning af nya och förbättring af redan befintliga fiskehamnar och mindre hamnar äfvensom att därefter till kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och kungl. landtbruksstyrelsen afgifva en på de gjorda iakttagelserna grundad utredning.

Enligt samma nådiga bref hade kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och kungl. landtbruksstyrelsen att gemensamt förordna två medlemmar att deltaga i kommissionens arbeten för rikets hela kuststräcka, och utsågos härtill byråchefen F. Trybom, såsom sakkunnig ifråga om fiskeärenden, och f. d. majoren V. Gagner, såsom sakkunnig ifråga om hamnbyggnader.

Efter företagen undersökning af 177 platser utmed Sveriges kuster afgaf samma kommission i slutet af februari 1909 till kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ett af behöriga utredningar åtföljdt betänkande, hvori klart påvisades nödvändigheten och lämpligheten af att frångå hittills gällande bestämmelser ifråga om att staten antingen endast skulle bidraga med två tredjedelar af kostnaderna och den andra tredjedelen lämnas af intresserade fiskare och af dem, som kunde hafva närmaste personliga gagn af de ifrågasatta hamnanläggningarna, eller också att staten skulle bidraga med nio tiondedelar af kostnaderna, emot det

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 5 Häft. (Nr 15.) 1

att vederbörande landsting iklädde sig ansvaret för de ifrågasatta hamnarnas framtida underhåll.

Kommissionen föreslår därför, att staten, i likhet med hvad som skett i Danmark, i all hufvudsak äfven i Norge samt delvis äfven i andra länder, själf skulle bygga eller låta bygga de viktigare ifrågasatta fiskehamnarna.

Dessa viktigare föreslagna hamnar utgöra ett antal af 44.

För att först tillgodose de mest trängande behofven och sedan, i den mån medel kunde göras tillgängliga, fortsätta byggandet af dessa 44 viktigare hamnplatser har kommissionen med hänsyn till byggnadstiden uppdelat de ifrågavarande hamnbyggnaderna i fem perioder.

I första perioden upptagas följande 14 hamnar:

i Bohus län:

Smögenholmarna	för en kostnad af	170,000	kronor
Grundsund	»	224,000	»
Hönö-Kläfva	»	99,000	»

i Hallands län:

Träslöf	»	315,000	»
Glommen	»	292,000	»

i Malmöhus län:

Gislöf	»	174,000	»

i Kristianstads län:

Kivik	»	67,000	»

i Blekinge län:

Hällevik	»	259,000	»
Nogarsund	»	58,700	»

i Kalmar län:

Grönhögen	»	136,000	»

i Gottlands län:

Herrvik	»	155,000	»

Transport 1,949,700 kronor

	Transport	1,949,700 kronor
<i>i Västernorrlands län:</i>		
Grisslan	för en kostnad af	10,000 »
Skeppsmalen	»	4,000 »
<i>i Västerbottens län:</i>		
Gäddbäckssund	»	80,000 »
	Summa	2,043,700 kronor

Af detta föreslår kommissionen, att på första byggnadsåret skulle komma sammanlagdt 1,130,700 kronor.

Såsom villkor för hamnbyggandet föreslår kommissionen, att till staten kostnadsfritt skall invid hamnarna upplåtas erforderliga områden för lossning, lastning, upplag m. m. äfvensom att kostnadsfritt lämnas sten och grus till byggnadsmateriel, där sådant finnes i närheten, samt att tomtförhållandena för bostäders uppförande lämpligtvis ordnas för fiskarbefolkningen närmast hamnen.

Kommissionen föreslår vidare, att staten skulle åtaga sig underhållet af här ifrågakvarande viktigare hamnar, mot det att hamnumgälder enligt taxa skulle af staten uppbäras.

För underhållet har kommissionen ansett, att, bland annat, gemensamt mudderverk kunde användas för de olika hamnarna å västkusten.

Kommissionens förslag ligger för närvarande hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och landtbruksstyrelsen för deras gemensamma yttrande, hvilket inom kort och under innevarande riksdag är att förvänta. Däremot är tvifvelaktigt, huruvida detta vidlyftiga förslag i sin helhet hinner blifva färdigt så tidigt, att kungl. proposition i ärendet kan väntas inkomma till innevarande riksdag.

Under de senaste åren äfvensom under innevarande vinter har visat sig, att de ojämförligt största fångsterna af sill å västkusten erhållits utanför sydligare delen af Bohuslän och norra delen af Halland.

Hvilka värden dessa fångster representera kan man göra sig en föreställning om, då, enligt den af fiskeriintendenten i västra distriktet till landtbruksstyrelsen afgifna officiella rapporten af den 23 januari 1910, sillfisket från den 5 november 1909 intill den 23 januari detta

år utgjort 399,639 hektoliter, hvilket i rundt tal kan beräknas till ett värde af 2 $\frac{1}{2}$ millioner kronor.

Under 1909 pågick sillfisket till i medio af mars månad, och man torde kunna antaga, att detsamma under innevarande år kommer att pågå ungefär lika länge.

För vintersillfiskets idkande med snörpvadar kunna fiskarne vid västkusten beräknas hafva i båtar och redskap bundit ett kapital af emellan 5 och 6 millioner kronor.

Under de senare åren har inträffat, att fångstplatserna för sillfisket utefter västkusten flyttats söderut, hvilket medfört, att transportererna af den färska varan från fångstplatserna till packningsplatserna kommit att erbjuda stora svårigheter och i många fall omöjliggjorts.

Då sillfiskarne gifvetvis icke kunna låta sitt stora kapital ligga obrukadt och man icke gärna kan begära, att de skola utsätta sin dyrbara materiel för alltför stor risk genom att söka gå in till olämpliga hamnar och till platser där ingen afsättning kan beredas, föreligger en verklig och trängande fara för att de otillfredsställande hamnförhållandena här hemma skola tvinga de svenska fiskarne att för sin fångst söka de lämpligare hamnar, hvilka erbjudas dem i Danmark, och man har således skäl allvarligen befara, att den stora sillexporten skall söka sig öfver till detta land.

Danmark har ifråga om fiskehamnsanläggningar, som ligga förmanligt äfven för de svenska fångstplatserna, vidkänts storartade kostnader.

Så t. ex. har danska staten nybyggt Skagens och Anholts fiskehamnar och för dessa två jämte en annan på västkusten belägen fiskehamn redan utgifvit omkring 4,200,000 kronor.

I motsats härtill har svenska staten, med undantag af de små anslagen till Stora Dyrö fiskehamn norr om Marstrand och till den nu obrukbara lilla hamnbyggnaden vid Södra Näs i Halland, på snart 30 års tid icke gjort något för att förbättra fiskehamnsförhållandena å västkusten, och detta oaktadt endast fisket i Bohuslän ökats från i rundt tal 2 millioner kronor fiskeåret 1885—1886 till i rundt tal 8 millioner kronor fiskeåret 1906—1907.

Hvilken fara för Sverige i ekonomiskt hänseende som skulle upp-

stå, om sillexporten från västkusten ginge ifrån Sverige, torde lätteligen inses, då kostnaden för arbete och materiel för hvarje packad hektoliter sill uppgår till omkring 3 kronor.

Arbetet med sillfisket och packningen sysselsätter i rundt tal 5 à 7,000 personer.

De svenska handelsförhållandena skulle genom exportens förflytande i öfrigt komma att lida mycket.

Ofvannämnda svårigheter skulle gifvetvis komma att verka hämmande på utvecklingen af denna nya för landet lofvande gren af fiskerieringen.

På ofvan anförda skäl anse undertecknade, att de föreslagna hamnarbetena i Bohuslän och Halland vid Smögenholmarna, Grundsund, Hönö-Klåfva, Träslöf och Glommen ofördröjligen böra komma till utförande för att därigenom tillgodose ett viktigt lifsintresse för västkustens fiskare och på samma gång åt landet bevara en stor ekonomisk fördel, som det annars lätt kan gå miste om.

Uppenbarligen vilja vi icke lägga något som helst hinder i vägen för utförandet af kommissionens förslag i dess helhet utan erkänna till fullo behovet af samtliga de föreslagna hamnarnas byggande; men med hänsyn därtill att kungl. proposition i ärendet i dess helhet icke torde kunna afgifvas till innevarande riksdag och under ytterligare framhållande af nödvändigheten utaf att hamnarbetena inom Halland och Bohuslän omedelbart komma till utförande, därest fiskeexportens förläggande till Danmark icke skall allvarligen befaras, anse sig undertecknade böra hemställa,

att Riksdagen ville för sin del besluta om anläggande utan dröjsmål af ofvannämnda fiskehamnar vid Smögenholmarna, Grundsund, Hönö-Klåfva, Träslöf och Glommen under villkor, som kommissionen föreslagit, samt att Riksdagen för detta ändamål ville för år 1911 anslå sammanlagdt en million etthundratusen (1,100,000) kronor, hvilka, därest sådant befinnes lämpligt, må anskaffas genom lån, med rätt för Kungl. Maj:t att

af tillgängliga medel redan för innevarande år utanordna halfva detta belopp.

Stockholm den 26 januari 1910.

Gust. Lagerbring.

A. Asker.

Eric Hallin.

Ludvig Danström.

M. Lyckholm.

Carl H. Björck.

Alexis Hammarström.

L. Stendahl.

P. Fahlbeck.